

Dataskydd.net Sverige
Alsnögatan 18
116 41 Stockholm

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Örsundsbro 2017-11-30

Remissyttrande över En anpassning till dataskyddsförordningen av författningar inom Miljö- och energidepartementets verksamhetsområde – Ds 2017:54 M2017/02676/R

Dataskydd.net är en svensk ideell, partipolitiskt obunden förening som verkar för bättre tekniskt och juridiskt dataskydd för privatpersoner i Sverige. Det här dokumentet är publicerat med licensen .

Dokumentet börjar med en sammanfattning där tillstyrkanden och avstyrkanden listas per kapitel i promemorian där förslagen förekommer. Sedan följer särskild behandling av koncept i den europeiska dataskyddslagstiftningen som promemorian, i vår mening, missförstått eller stridit emot. Sedan följer kommentarer på var och en av förslagen till lagändringar och till sist har vi inkluderat en källförteckning med webblänkar där möjligt.

Innehållsförteckning:

<i>Sammanfattning av förslag</i>	2
<i>Lag för lag</i>	2
<i>Förslag till lag om ändring i lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter</i>	3
<i>Förslag till lag om ändring i lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader</i>	4
<i>Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1767) om geografisk miljöinformation</i>	4
<i>Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat</i>	4
<i>Förslag till förordning om ändring i bilskrottningsförordningen (2007:186)</i>	4
<i>Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation</i>	4
<i>Förslag till förordning om ändring i elsäkerhetsförordningen (2017:218)</i>	4

Sammanfattning av förslag

Promemorian föreslår flera listiga och kraftfulla försämringar av privatpersoners rättigheter till dataskydd i förhållande till nuvarande rätt. Bland annat undantas flera registreringsåtgärder från räckvidden av dataskyddsbestämmelserna. Utredaren sammanfattar konsekvenserna så här: ”Förslagen bedöms inte innebära några negativa effekter för företagens arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Förslagen har inte någon påverkan på vare sig jämställdheten mellan män och kvinnor eller möjligheten att nå de integrationspolitiska målen. Förslagen har inte några sociala eller miljömässiga konsekvenser.”¹

Poängen med dataskyddslagstiftning är emellertid att skydda privatpersoners grundläggande rättigheter till dataskydd och privatliv (se bl. a. Dataskyddsförordningen, artikel 1).

Eftersom utredaren samtidigt gör bedömningen att ”[s]kyddet för de enskildas personliga integritet och det allmänna intresset av att behandla relevanta personuppgifter framstår [i dagens lagstiftning] som lämpligt avvägt,”² är det mycket underligt att utredaren valt att göra andra avvägningar än de som redan är gjorda, med innebörd att privatpersoners rättigheter försvagas.

Lag för lag

Genomgående har utredaren låtit bli att bedöma huruvida de innevarande ändamålsbestämmelserna faktiskt är lagenliga. Enligt utredaren ”görs [den sammantagna] bedömningen att författningsreglerad personuppgiftsbehandling ska anses utgöra uppgift av allmänt intresse,”³ varför man då kan anta att utredaren anser att samtlig personuppgiftsbehandling under samtliga lagar i promemorian faller under dataskyddsförordningen, art. 6.1.e.

Det är dock tveksamt. I Niklas Dahls examensarbete *Tillvaratagandet av allmänna intressen*, skrivet vid Juridiska fakulteten i Lund vårterminen 2014,⁴ framhåller Dahl att allmänintresset är vad helst politikerna bestämmer att det ska vara.⁵ Det behöver inte gynna en bredare grupp människor, utan kan också vara till gagn för bara ett fåtal, och allmänintresset kan också bestämmas utifrån ekonomiska faktorer.⁶ Till exempel kan politiker bestämma att en viss sektor (eller ett visst företag) är så viktig(t) att det ligger i allmänintresset att subventionera eller på annat sätt stödja sektorn eller företaget.

I den engelska språkversionen av dataskyddsförordningen används begreppet *public interest* som betyder ”*the welfare or well-being of the general public; commonwealth*” eller ”*appeal or relevance to the general populace*.”⁷ I den rumänska språkversionen används begreppet *interest public*, som återigen betyder ”*care privește pe un popor întreg; interest public*” [översättning: som angår/härrör till en hel befolkning].⁸ Det finns alltså skäl att tro att dataskyddsförordningens *allmänintresse* inte är det formbara *allmänintresse* som finns i svensk rätt.

¹Ds 2017:54, s. 65.

²Ibid., s. 25.

³Ibid., s. 30.

⁴Dahl, Niklas, *Tillvaratagandet av allmänna intressen*, examensarbete på juristprogrammet, Lunds universitet, VT 2014.

⁵Ibid., s. 21.

⁶Ibid., s. 17.

⁷Random House Dictionary, 2017.

⁸<https://dexonline.ro/definitie/public> def. Șăineanu, ed. VI (1929).

Frågan är varför utredaren inte i stället utrett om de uppgifter som enligt förordningarna ska samlas in faktiskt måste samlas in på grund av rättsliga förpliktelser, det vill säga med stöd av dataskyddsförordningen, art. 6.1.c. Utredaren nosar på frågan⁹ men lämnar den därhän: i vilka fall är det så, i författningar inom Miljö- och energidepartementets verksamhetsområde, att uppgifter som samlas in av personuppgiftsansvariga faktiskt är nödvändiga för något?

Det hade givetvis varit en intressant fråga att få utredd.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter

Enligt bestämmelsen i 4 kap. 16 § ska uppgifter spridas från kontoregistret för

1. verksamhet som staten, ett landsting eller en kommun ansvarar för enligt lag eller annan författning och
  - (a) som avser utsläppsrätter eller kyotoenheter som registreras i unionsregistret,
  - (b) som för att kunna fullgöras förutsätter tillgång till information om utsläppsrätter eller kyotoenheter, eller
  - (c) som avser fullgörande av underrättelseskyldighet,
2. omsättning av utsläppsrätter eller kyotoenheter, samt
3. affärsverksamhet, kreditgivning eller annan allmän eller enskild verksamhet där information om utsläppsrätter eller kyotoenheter utgör underlag för prövningar eller beslut. Lag (2011:103).

Har alla dessa ändamål en rättslig grund? Varför skapas inte den rättsliga grunden av det samtycke (dataskyddsförordningen, art. 6.1.a) eller avtal (dataskyddsförordningen, art. 6.1.b) som rimligen uppstår vid ansökan om utsläppsrätt (lagen om handel med utsläppsrätter, 2 kap. 4 §)?

Det osar dubbelreglering: antingen har man infört 4 kap. 16 § i syfte att kunna registrera och sprida fler uppgifter om privatpersoner än vad som strikt behövs för att uppfylla målen i 2 kap. samma lag (det vill säga, paragrafen bryter mot dataminimeringsprincipen i dataskyddsförordningen, art. 5.1.c) eller så försöker man undvika att ge kontoföringsmyndigheten en skyldighet att upplysa privatpersoner noggrant (i enlighet med bestämmelserna i dataskyddsförordningen) om vad det innebär att bli registrerad hos dem.

Frågan uppenbarar sig varför affärsverksamhet, kreditgivning eller annan allmän och enskild verksamhet inte bara kan be om uppgifterna från den registrerade själv? Normalt kreditprövas privatpersoner inte spontant eller på måfå, utan prövningen genomförs när privatpersonen ansökt om kredit. Är krediten av sådant slag att granskning av utsläppsrätter och kyotoenheter behövs, kan man anta att kreditgivaren egentligen är i ställning att be om ett sådant utdrag från privatpersonen.

Det är inget allmänt intresse att allmänhetens intresse av ett fullgott skydd för sina rättigheter i allmänhet åsidosätts. Dataskyddsförordningen är skriven utifrån föreställningen att personuppgifter inte är en allmänning, och därför kan de särintressen som i och för sig upplever sig vara i god ställning att påverka det allmänna inte förutsättas ha intressen som väger tyngre än privatpersoners rättigheter. Rätten till dataskydd och privatliv är *grundläggande*. Det allmänna, regeringskansliet, behöver ta sitt ansvar för att försvara privatpersoners rättigheter i stället för att vika sig för varje särintresse.

⁹DS 2017:54, s. 30.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader

I en listig manöver, har utredaren flyttat bestämmelserna om rättelse av felaktiga uppgifter som tidigare fanns i 20 §, till 18 § punkt 5. Det gör att rätten till rättelse då, enligt utredaren, inte ska gå att tillämpa på behandling som sker enligt 18 § punkterna 1-4, trots att de tidigare tillämpats på dessa punkter?

Vilket allmänt intresse finns av att statistik och forskning (18 § 1-2 punkterna) görs på bas av felaktiga uppgifter? På vilket sätt gynnas samhället, eller allmänheten, av att uppföljningar och utvärderingar av energianvändning eller tillsyn (18 § 3-4 punkterna) bedrivs på bas av felaktiga uppgifter? Frågan borde i alla fall ha givits närmare belysning.

För 18 § gäller samma invändningar som för lagen om handel med utsläppsrätter, 4 kap. 16 §.

Det ser även ut som om att utredaren, genom borttagandet av 22 §, ser ut att föreslå att privatpersoner inte ska ha några möjligheter alls att juridiskt agera mot Boverket ifall Boverket hanterar deras uppgifter på ett felaktigt sätt. Om det inte sker ett klargörande att Boverkets status som "personuppgiftsansvarigt" innebär att de också ärver *alla* därtill hörande skyldigheter från dataskyddsförordningen är det en allvarlig försvagning av privatpersoners rättigheter.

Samtidigt, om det är så att Boverkets status som personuppgiftsansvarig innebär ett sådant arv, då behövs ju inte hänvisningen till dataskyddsförordningen i 18 § punkt 5, eftersom rätten till rättelse då skulle gälla på ett övergripande sätt, för alla punkter i 18 §.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1767) om geografisk miljöinformation

Ingen kommentar.

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat

Samma frågor gäller för 3 kap. 18 § som gäller för lagen om handel av utsläppsrätter, 4 kap. 16 §. Samma frågor uppstår kring ansvarsfrågorna i 7 kap. 7 § som uppstår kring lagen om energideklaration för byggnader, 22 §.

Förslag till förordning om ändring i bilskrotningsförordningen (2007:186)

Ingen kommentar.

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation

Ingen kommentar.

Förslag till förordning om ändring i elsäkerhetsförordningen (2017:218)

Vid borttagande av 31 §, uppstår samma frågor kring ansvarsfrågorna och innebörden av personuppgiftsansvaret angivet i 30 §, som uppstår kring lagen om elcertifikat, 7 kap. 7 § och i lagen om energideklaration för byggnader, 22 §.

Går utför. Dataskydd är en rättighet som bland annat ska säkerställa att privatpersoner inte diskrimineras på grund av vilka de är, vad de gör, vilka de planerar att bli eller vilka de varit. Utredaren erkänner dock inte all diskriminering som diskriminering, och har inte alls bedömt effekterna av sitt förslag på de grundläggande rättigheter förslagen faktiskt är menade att upprätthålla. Därtill åsidosätter utredaren tidigare avvägningar för att göra sin egen – till enskilda privatpersoners nackdel. Varför?

Amelia Andersdotter
Ordförande, Dataskydd.net